

Kohtuasi C-481/19**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

21. juuni 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Corte costituzionale (Itaalia konstitutsioonikohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

6. märts 2019

Kaebaja:

D.B.

Vastustaja:

Commissione Nazionale per le società e la borsa (CONSOB)

Põhikohtuasja ese

Vahemenetlus, milles kontrollitakse 24. veebruari 1998. aasta seadusandliku dekreeedi nr 58 artikli 187-*quinqüesdecies* põhiseadusele vastavust ja mille Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) on palunud algatada kassatsioonimenetluses, mille pooled on D.B. ja Commissione nazionale per le società e la borsa (Itaalia äriühingute ja väärtpaberiturgude riiklik järelevalveamet, edaspidi „CONSOB“).

Täpsemalt kaebas D.B. Corte di cassazionele edasi Corte d'appello di Roma (Rooma apellatsioonikohus, Itaalia) kohtuotsuse, mis registreeriti kohtukantseleis 20. novembril 2013 ning millega oli jäetud rahuldamata D.B. kaebus CONSOBi 2. mai 2012. aasta otsuse peale, millega kohaldati D.B. suhtes haldussanktsioone faktiliste asjaolude toimumise ajal kehtinud seadusandliku dekreeedi nr 58/1998 redaktsiooni artikli 187-*bis* lõike 1 punktides a ja c ning artiklis 187-*quinqüesdecies* nimetatud haldusõigusrikkumiste eest.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Direktiivi 2003/6/EÜ – kuna see on veel *ratione temporis* kohaldatav – artikli 14 lõike 3 ning määruse (EL) nr 596/2014 artikli 30 lõike 1 punkti b õige tõlgendamine ja kehtivus. Täpsemalt, kas eelviidatud õigusnorme tuleb tõlgendada nii, et need lubavad liikmesriigil jätta kohaldamata sanktsioonid isikute suhtes, kes keelduvad vastamast pädeva asutuse küsimustele, millest võiks ilmned nende vastutus õigusrikkumise eest, mille eest karistatakse kriminaalkaristuste või karistuslikku laadi haldussanktsioonidega, ning kas eitava vastuse korral on need sätted kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „ELi põhiõiguste harta“) artiklitega 47 ja 48, võttes arvesse ka Euroopa Inimõiguste Kohtu (edaspidi „Inimõiguste Kohus“) praktikat, mis puudutab Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artiklit 6, ning liikmesriikide ühiseid põhiseaduslikke traditsioone.

Õiguslik alus on ETLT artikkel 267.

Eelotsuse küsimused

„a) Kas direktiivi 2003/6/EÜ artikli 14 lõiget 3 – kuna see on ikka veel *ratione temporis* kohaldatav – ja määruse (EL) nr 596/2014 artikli 30 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et need lubavad liikmesriikidel jätta kohaldamata sanktsioonid isikute suhtes, kes keelduvad vastamast pädeva asutuse küsimustele, millest võiks ilmned nende vastutus õigusrikkumise eest, mille eest karistatakse karistuslikku laadi haldussanktsioonidega?

b) Kui esimesele küsimusele vastatakse eitavalt, siis kas direktiivi 2003/6/EÜ artikli 14 lõige 3 – kuna see on ikka veel *ratione temporis* kohaldatav – ja määruse (EL) nr 596/2014 artikli 30 lõike 1 punkt b on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 47 ja 48, võttes arvesse ka Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat, mis puudutab EIÕK artiklit 6, ning liikmesriikide ühiseid põhiseaduslikke traditsioone, kuna need direktiivi ja määruse sätted nõuavad sanktsioonide kohaldamist ka isikute suhtes, kes keelduvad vastamast pädeva asutuse küsimustele, millest võiks ilmned nende vastutus õigusrikkumise eest, mille eest karistatakse karistuslikku laadi haldussanktsioonidega?

Viidatud liidu õigusnormid

Direktiivi 2003/6/EÜ artikli 14 lõiked 1 ja 3.

Direktiivi 2003/6/EÜ artikli 12 lõike 2 punkt b.

Määruse (EL) nr 596/2014 artikli 23 lõike 2 punkt b.

Määruse (EL) nr 596/2014 artikli 30 lõike 1 punkt b.

ELi põhiõiguste harta artiklid 47, 48 ja artikli 52 lõige 3.

Viidatud Itaalia õigusnormid

Seadusandliku dekreeedi nr 58/1998 artikkel 187-*quinqüesdecies* Banca d'Italia ja Consobi järelevalvetegevuse kohta. Täpsemalt on asjakohane esiteks põhikohtuasja faktiliste asjaolude toimumise ajal kohaldatav olnud redaktsioon, milles on sätestatud: „Isikut, kes ei täida tähtaja jooksul CONSOBi nõudmisi või viivitab tema ülesannete täitmist, karistatakse muudel kui tsiviilseadustiku artiklis 2638 nimetatud juhtudel viiekümne tuhande euro kuni ühe miljoni euro suuruse rahatrahviga“ ning milles oli ette nähtud, et CONSOBi korraldatud isiklikul ülekuulamisel vastamast keeldumise eest karistatakse viiekümne tuhande euro kuni ühe miljoni euro suuruse trahviga, ning teiseks kõnealuse artikli redaktsioon, mida on muudetud seadusandliku dekreediga nr 129/2017 ning mille lõikes 1 on sätestatud, et „[i]sikut, kes ei täida tähtaja jooksul Banca d'Italia või CONSOBi nõudmisi või ei tee nimetatud asutustega nende järelevalveülesannete täitmisel koostööd või viivitab nende täitmist, karistatakse muudel kui tsiviilseadustiku artiklis 2638 nimetatud juhtudel nii, nagu on ette nähtud käesolevas artiklis“.

Seadusandliku dekreeedi nr 58/1998 artikli 187-*octies* lõike 3 punkt c CONSOBile antud ülesannete kohta, mille hulgas on volitus „kuulata isiklikult üle“ isikud, „kellel võib olla faktiliste asjaolude kohta teavet“.

Seadusandliku dekreeedi nr 58/1998 artikli 187-*bis* lõike 1 punktid a ja c, kus määratletakse haldusõigusrikkumisena käsitatav siseteabe väärkasutamine.

Seadusandliku dekreeedi nr 58/1998 artikkel 184, kus määratletakse kuriteona käsitatav siseteabe väärkasutamine.

Itaalia Vabariigi põhiseadus, eriti artikli 24 teine lõik; artikli 111 teine lõik, kus on sätestatud „poolte võrdsuse põhimõte“ kohtumenetluses; artikli 117 esimene lõik, kus on sätestatud, et „[r]iik ja maakonnad teostavad seadusandlikku võimu kooskõlas põhiseaduse ning ühenduse õigusest ja rahvusvahelistest kohustustest tulenevate piirangutega“, ning artikkel 11, mis lubab „suveräänsuse piiramist, mis on vajalik õiguskorra jaoks, mis tagab rahvaste vahelise rahu ning õigluse“.

Faktiliste asjaolude ja menetluse lühiülevaade

- 1 D.B.-le sanktsioonide määramise menetluse tulemusel kohaldas CONSOB 2. mai 2012. aasta otsusega tema suhtes teatavaid haldussanktsioone seadusandliku dekreeedi nr 58/1998, täpsemalt selle artikli 187-*bis* lõike 1 punktide a ja c alusel, mis puudutavad siseteabe väärkasutamist, samuti selle artikli 187-*quinqüesdecies* alusel selle eest, et D.B. lükkas mitu korda edasi selle ülekuulamise kuupäeva, kuhu teda oli kutsutud, ning keeldus viimaks CONSOBi ette ilmudes talle esitatud küsimustele vastamast. Viimati viidatud sättes on nimelt ette nähtud sanktsioonid isikule, „kes ei täida tähtaja jooksul CONSOBi nõudmisi või viivitab tema ülesannete täitmist“, ning Itaalia seadusandja kehtestas selle sätte, et rakendada üldist järelevalveasutusega koostöö tegemise kohustust, mis on ette nähtud direktiivi 2003/6/EÜ artikli 14 lõikes 3.

- 2 Eraldi kriminaalmenetluses süüdistati D.B.d siseteabe väärkasutamises kui sama seadusandliku dekreeedi nr 58/1998 artiklis 184 nimetatud kuriteos. Seoses selle kuriteoga leppis D.B. prokuratuuriga kokku üheteistkümne kuu pikkuses tingimisi vangistuses ja 300 000 euro suuruses rahalises karistuses, mille kohaldas Giudice per le indagini preliminari del Tribunale di Milano (Milano kohtu eeluurimiskohtunik) 18. detsembril 2013.
- 3 CONSOBi 2. mai 2012. aasta otsuse kaebas D.B. edasi Corte d'appello di Romale (Rooma apellatsioonikohus), väites muu hulgas, et tema suhtes eelviidatud artikli 187-*quinquiesdecies* alusel kohaldatud sanktsioon on õigusvastane. Otsusega, mis registreeriti kohtukantseleis 20. novembril 2013, jättis Corte d'appello di Roma selle apellatsioonkaebuse rahuldamata.
- 4 Seejärel esitas D.B. selle kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse. Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) esitas 2018. aasta kohtumäärusega nr 54 Corte costituzionalele (Itaalia konstitutsioonikohus) mõningad küsimused kõnealuse artikli 187-*quinquiesdecies* põhiseadusele vastavuse kohta.

Põhiargumendid, mille Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) on esitanud küsimustes põhiseadusele vastavuse kohta

- 5 Lisaks sellele, et artikkel 187-*quinquiesdecies* võib olla Itaalia põhiseaduse sätetega, nimelt artikliga 11, artikli 24 teise lõiguga, artikli 111 teise lõiguga ja artikli 117 esimese lõiguga vastuolus, viitab Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) ka sellele, et see artikkel on eeldatavasti vastuolus EIÕK-ga, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise paktiga (edaspidi „rahvusvaheline pakt“) ning ELi põhiõiguste hartaga.
- 6 Esiteks väidab Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus), et viidatud artikkel 187-*quinquiesdecies*, mille Itaalia seadusandja kehtestas, et rakendada liidu teiseses õiguses, täpsemalt direktiivi 2003/6/EÜ artikli 12 lõike 2 punktis b ja artikli 14 lõikes 3 ette nähtud kohustust järelevalveasutusega koostööd teha, on põhiseadusega vastuolus osas, kus see artikkel näeb ette sanktsioonide kohaldamise isikute suhtes, kes CONSOBi nõudmisi tähtaja jooksul ei täida või viivitavad tema ülesannete täitmist, isegi juhul, kui see isik on CONSOBi uurimise all seoses võimaliku õigusrikkumisega, mille eest määratavad sanktsioonid on sisuliselt kriminaalkaristused.
- 7 Lisaks küsib Corte di cassazione, kas eelkirjeldatud koostöökohustus on juhul, kui leitakse, et see on kohaldatav ka isiku suhtes, kes on ise uurimise all, kooskõlas ELi põhiõiguste harta artikli 47 lõikega 2, EIÕK artikliga 6 ja rahvusvahelise pakti artikliga 14. Selle kohta märgib see kohus esiteks, et EIÕK ja rahvusvaheline pakt tunnustavad – üks kaudselt, teine otsesõnu – , et õigus mitte aidata kaasa enda süüstamisele ja vaikimisõigus on igal isikul ka haldusmenetlustes, mille eesmärk on määrata sisuliselt karistuslikke haldussanktsioone, just nagu CONSOBi menetluses D.B. suhtes. Teiseks märgib Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus), et kõik seadusandlikus dekreedis

nr 58/1998 sätestatu jääb ELi põhiõiguste harta artikli 51 tähenduses Euroopa Liidu õiguse reguleerimisalasse ning et harta artikli 47 lõike 2 sõnastus kattub sisuliselt EIÕK artikli 6 lõike 1 omaga. Seega tuleb artiklit 47 – sama harta artikli 52 lõike 3 kohaselt – tõlgendada samamoodi, nagu Inimõiguste Kohus on tõlgendanud eelviidatud artiklit 6.

- 8 Täpsemalt tuleks Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) arvates eelnimetatud „vaikimisõigust“ ning üldisemalt kaitseõigusi kohaldada lisaks kriminaalmenetlustele ka isiklikel ülekuulamistel, mida korraldab CONSOB oma järelevalvetegevuse raames ning millele võib järgneda karistuslikku laadi sanktsioonide määramise menetluse algatamine isiku suhtes, kes on tuvastatud õigusrikkumise toimepanijana. See kohus leiab nimelt, et tuleks tunnustada sisetabe väärkasutamises süüdistatava isiku õigust mitte olla suure trahvi ähvardusel – nagu see, mida kohaldatai D.B. suhtes – sunnitud tegema avaldusi, mida saab hiljem kasutada tõenditena tema enda vastu.
- 9 Selle tõlgenduse kinnituseks viitab see kohus Itaalia põhiseaduse artikli 24 kõrval ka EIÕK artiklile 6 Inimõiguste Kohtu tõlgenduses ning Euroopa Liidu Kohtu (edaspidi „Euroopa Kohus“) praktikale konkurentsi kaitsmise valdkonnas, millest võib leida põhimõtte, et komisjon ei või kohustada ettevõtjat andma talle vastuseid, mille kaudu ettevõtja tunnistaks õigusrikkumise asetleidmist, samal ajal kui selle rikkumise tõendamine on hoopis komisjoni kohustus.

Eelotsusetaotluse põhistuse lühiülevaade

- 10 Corte costituzionale (Itaalia konstitutsioonikohus) leiab, et Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) tõstatatud põhiseadusele vastavuse küsimus puudutab sisuliselt kontrollimist, kas põhiseadusega on kooskõlas määrata artikli 187-*quinquiesdecies* alusel sanktsioone kellelegi, kes keeldub ülekuulamise raames, mille CONSOB on oma järelevalveülesandeid täites korraldanud, vastamast küsimustele, millest võiks ilmned tema vastutus, ning konkreetselt kindlakstegemist, kas Corte di cassazione viidatud „vaikimisõigust“ saab lisaks kriminaalmenetlustele kohaldada ka eelviidatud isiklikel ülekuulamistel, mida CONSOB korraldab.
- 11 Eeskätt märgib Corte costituzionale, et Itaalia õiguskorras on artikli 187-*quinquiesdecies* ulatust seadusandliku dekreediga nr 129/2017 laiendatud, nii et enam ei määrata sanktsioone mitte ainult neile, kes ei täida ametiasutuse nõudmisi või viivitavad tema ülesannete täitmist, vaid ka üldisemalt neile, kes ei tee selle asutusega tema järelevalveülesannete täitmisel koostööd. CONSOBi järelevalveülesannete hulka kuulub seadusandliku dekreediga nr 58/1998 artikli 187-*octies* lõike 3 punkti c kohaselt volitus „kuulata isiklikult üle“ isikud, „kellel võib olla faktiliste asjaolude kohta teavet“. Neile, keda CONSOB juba käsitab mõne sellise õigusrikkumise võimaliku toimepanijana, mille tuvastamine kuulub CONSOBi enda pädevusse ning mille eest karistatakse „sisuliselt

karistusliku“ haldussanktsiooniga, ei ole aga ette nähtud mingit vastamata jätmise õigust.

- 12 Corte costituzionale (Itaalia konstitutsioonikohus) märgib ühest küljest, et kui artikkel 187-*quinquiesdecies* peaks õigusvastaseks tunnistatama, siis arvestades, et Itaalia õiguskorras kehtestati see ELi teisesest õigusest tuleneva konkreetse kohustuse täitmiseks, võib õigusvastaseks tunnistamine minna vastuollu liidu õiguse endaga, täpsemalt kohustusega, mis tuleneb praegu määruse nr 596/2014 – millega tühistati ja asendati direktiiv 2003/6/EÜ – artikli 30 lõike 1 punktist b. Teisest küljest võib kahelda, kas kõnealune teiseses õiguses ette nähtud kohustus on kooskõlas ELi põhiõiguste harta artiklitega 47 ja 48, milles tunnustatakse isiku põhiõigust mitte aidata kaasa enda süüstamisele ja mitte olla sunnitud end süüdi tunnistama – samades piires, mis tulenevad EIÕK artiklist 6 ja põhiseaduse artiklist 24.
- 13 Viidates neile ELi põhiõiguste harta sätetele ning lähtudes Euroopa ja liikmesriikide kohtute vahelise lojaalse koostöö ideest põhiõiguste kaitse ühise taseme kindlaksmääramisel – mis on käesolevas kohtuasjas käsitletavas valdkonnas, mille normid kuuluvad ühtlustamisele, esmatähtis eesmärk –, peab Corte costituzionale (Itaalia konstitutsioonikohus) vajalikuks küsida enne, kui ta lahendab talle esitatud küsimuse põhiseadusele vastavuse kohta, Euroopa Kohtult direktiivi 2003/6/EÜ – kuna see on veel *ratione temporis* kohaldatav – artikli 14 lõike 3 ning määruse (EL) nr 596/2014 artikli 30 lõike 1 punkti b õige tõlgendamise ja vajaduse korral kehtivuse kohta.
- 14 Oma eelotsusetaotluse põhjenduseks märgib Corte costituzionale ennekõike, et kõik Itaalia põhiseaduse, EIÕK, rahvusvahelise pakti ja ELi põhiõiguste harta sätted, millele Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) viitab, langevad kokku selles, et tunnustavad isiku õigust mitte aidata kaasa iseenda süüstamisele ja mitte olla sunnitud end süüdi tunnistama (*nemo tenetur se ipsum accusare*). Corte costituzionale arvates ei saa eelviidatud õigus siiski iseenesest õigustada isiku keeldumist ilmuda CONSOBi korraldatud ülekuulamisele ega tema põhjendamatu viivitamist sellele ülekuulamisele ilmumisega, kui talle on tagatud – erinevalt sellest, mis toimus menetluses D.B. vastu – õigus jätta vastamata küsimustele, mis talle ülekuulamise ajal esitatakse.
- 15 Corte costituzionale viitab ka oma väljakujunenud kohtupraktikale süüdistatava „vaikimisõiguse“ teemal, mille kohaselt see õigus, mida ei ole küll põhiseaduses sõnaselgelt tunnustatud, „tuleneb paratamatult kaitseõiguste puutumatuses“ ning tagab süüdistatavale võimaluse keelduda tunnistuste andmisest ja kasutada üldisemalt õigust kohtu või uurimispädevusega asutuse küsimustele vastamata jätta. Eriti märgib Corte costituzionale, et seni ei ole tal tulnud hinnata, kas ja mil määral saab eelviidatud vaikimisõigust, mis kuulub Itaalia konstitutsioonilisele identiteedile omaste võõrandamatute inimõiguste hulka, kohaldada ka haldusmenetluste kontekstis, mille eesmärk on määrata sanktsioone, mis on Engeli kriteeriumide kohaselt karistuslikku laadi. Siiski on ta mitmel puhul leidnud, et konkreetsed tagatised, mida EIÕK ja Itaalia põhiseadus tunnustavad

kriminaalõiguse valdkonnas, laienevad ka karistuslikku laadi haldussanktsioonidele, ning eriti, et Itaalia õiguskorras siseteabe väärkasutamise eest ette nähtud haldussanktsioonid on oma erilise ranguse tõttu karistuslikku laadi meetmed, mida on möönnud ka Euroopa Kohus ise (vt 20. märtsi 2018. aasta kohtuotsus *Di Puma ja Consob*, C-596/16 ja C-597/16, punkt 38).

- 16 Seejärel kordab Corte costituzionale (Itaalia konstitutsioonikohus) Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) argumenti, mille kohaselt tundub mõeldav tunnustada isiku puhul, keda süüdistatakse siseteabe väärkasutamises, samu kaitseõigusi, mis on Itaalia põhiseaduses ette nähtud kuriteos kahtlustatavale isikule. Corte costituzionale arvates on see kaalutlus seda põhjendatum, et on oht, et sellises õigusrikkumises kahtlustatav isik võib juhul, kui ta peab tegema Itaalia õiguse ja Euroopa Liidu teise õiguse kohaselt järelevalveasutusega koostööd, aidata tegelikult kaasa talle endale esitatava kriminaalsüüdistuse koostamisele.
- 17 Seoses sellega märgib Corte costituzionale nimelt, et Itaalia õiguskorras on siseteabe väärkasutamine määratletud nii haldusõigusrikkumise (seadusandliku dekreeidi nr 58/1998 artikkel 187-*bis*) kui ka kuriteona (sama seadusandliku dekreeidi artikkel 184) ning et haldus- ja kriminaalmenetluse võib algatada ning toimetada paralleelselt, nagu ongi juhtunud *D.B.g.a.*, kui see on kooskõlas põhimõttega *ne bis in idem* (vt Euroopa Kohtu 20. märtsi 2018. aasta otsus *Garlsson Real Estate SA jt*, C-537/16, punktid 42–63). Isegi kui kriminaalmenetluses ei lubata ametiasutusele tehtud avaldusi kasutada ilma kaitseõigusi tagamata – mille hulka kuulub teavitamine vaikimisõigusest – on järelikult täiesti võimalik, et sellised avaldused, mille ametiasutus on saanud koostööst keeldumise korral ette nähtud sanktsioonide ähvardusel, võivad konkreetsel juhul anda samale ametiasutusele olulist teavet, millest saab täiendavat tõendusmaterjali õigusrikkumise kohta ning mis lähevad kasutamisele ka edasises kriminaalmenetluses, mis on algatatud sama teo toimepanija vastu.
- 18 Järgmiseks märgib Corte costituzionale, et Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) väljendatud kahtlusi kinnitab Inimõiguste Kohtu praktika, mis puudutab EIÕK artiklit 6 ja mille kohaselt hõlmab õigus mitte aidata kaasa enda süüstamisele ja mitte olla sunnitud end süüdi tunnustama ka sellise isiku õigust, kelle suhtes on algatatud haldusmenetlus, mis võib pädida tema suhtes karistuslikku laadi sanktsioonide kohaldamisega, et teda ei kohustataks nõuete täitmata jätmise korral ette nähtud sanktsioonide ähvardusel andma ametiasutusele vastuseid, millest võiks ilmned tema vastutus (vt 4. oktoobri 2005. aasta kohtuotsus *Shannon vs. Ühendkuningriik*, punktid 38–41, ja 5. aprilli 2012. aasta kohtuotsus *Chambaz vs. Šveits*, punktid 50–58). Seoses sellega meenutab Corte costituzionale (Itaalia konstitutsioonikohus) eeskätt Inimõiguste Kohtu otsust kohtuasjas *J.B. versus Šveits*, kus kinnitati vajadust tunnustada kõiki EIÕKga kriminaalõiguse valdkonnas ette nähtud tagatisi, eriti „vaikimisõigust“ isiku puhul, kelle suhtes on algatatud haldusuurimine seoses maksurikkumistega ning kellele mõisteti karistuslikku laadi trahvid, kuna ta oli jätnud korduvalt vastamata selgitusnõuetele, mille oli talle esitanud selle uurimise toimetamiseks pädev asutus.

- 19 Corte costituzionale (Itaalia konstitutsioonikohus) viitab ka Euroopa Kohtu praktikale vaikimisõiguse ja konkurentsivastaste õigusrikkumiste valdkonnas, mille kohaselt on ettevõtja kohustatud andma komisjoni käsutusse kõik uurimise eset puudutavad andmed, täitma komisjoni nõuded esitada olemasolevad dokumendid ja vastama tema esitatud puhtfaktilistele küsimustele, kusjuures kaitseõiguste rikkumisega saab olla tegemist ainult siis, kui ettevõtjalt nõutakse sisuliselt, et ta tunnistaks rikkumise toimepanekut, kuna selle tõendamine on komisjoni ülesanne (vt 18. oktoobri 1989. aasta kohtuotsus Orkem, C-374/87, punkt 27, 29. juuni 2006. aasta kohtuotsus SGL Carbon AG, C-301/04 P, punktid 40 ja 44–49, ning 20. veebruari 2001. aasta kohtuotsus Mannesmannröhren-Werke AG, T-112/98, punktid 77–78). Täpsemalt ei ole kohustus komisjoni küsimustele vastata selle kohtupraktika kohaselt vastuolus ei kaitseõiguse ega õigusega õiglasele kohtumenetlusele, kuna „[m]itte miski ei takista [...] adressaatidel hiljem haldusmenetluse raames või ühenduse kohtumenetluses oma kaitseõigust teostada ning tõendada, et nende vastustes esitatud asjaoludel või edastatud dokumentidel oli teistsugune tähendus kui tähendusel, mille komisjon oli neile andnud“ (vt 20. veebruari 2001. aasta kohtuotsus T-112/98, punktid 77–78, ning 29. juuni 2006. aasta kohtuotsus C-301/04 P, punktid 44–49).
- 20 Corte costituzionale märgib siiski, et Euroopa Kohtu eelviidatud lahendid tehti juriidiliste, mitte füüsiliste isikute kohta ning suuremalt jaolt enne ELi põhiõiguste harta vastuvõtmist ja sellele hartale aluslepingutega samaväärse õigusjõu andmist. Lisaks ei ole kõnealune kohtupraktika Corte costituzionale arvates kergesti ühitatav Itaalia õiguskorras sisetabe väärkasutamise eest ette nähtud haldussanktsioonide karistusliku laadiga ega kooskõlas Inimõiguste Kohtu eelviidatud praktikaga, mis nähtavasti tunnustab hoopis süüdistatava vaikimisõiguse palju suuremat ulatust, isegi haldusmenetlustes, mille eesmärk on määrata karistuslikku laadi sanktsioone.
- 21 Samuti märgib Corte costituzionale, et Euroopa Kohus ei ole kunagi käsitlenud küsimust, kas võttes arvesse Inimõiguste Kohtu eelviidatud praktikat EIÕK artikli 6 kohta, nõuavad ELi põhiõiguste harta artiklid 47 ja 48, et süüdistatava vaikimisõigus kehtiks ka haldusmenetlustes, mis võivad pädida karistuslikku laadi sanktsioonide kohaldamisega. Ka Euroopa Liidu teiseses õiguses ei ole sellisele küsimusele siiani vastatud, vaid see on jäetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/343 sihilikult lahtiseks (vt põhjendus 11).
- 22 Eelkirjeldatud kontekstis märgib Corte costituzionale, et on vaja selgitada, kas direktiivi 2003/6/EÜ artikli 14 lõiget 3 ja määruse (EL) nr 596/2014 artikli 30 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et need lubavad liikmesriigil jätta kohaldamata sanktsioonid isikute suhtes, kes keelduvad vastamast pädeva asutuse küsimustele, millest võiks ilmneda nende vastutus õigusrikkumise eest, mille eest kohaldatakse kriminaalkaristusi või karistuslikku laadi haldussanktsioone. Selgitust on vaja ka seoses väljenditega „kooskõlas [liikmesriikide] siseriikliku õigusega“, mida kasutatakse selle direktiivi artikli 14 lõikes 1, ja „kooskõlas siseriikliku õigusega“, mida kasutatakse viidatud määruse artikli 30 lõikes 1, ning

mis igal juhul nähtavasti ei mõjuta vajadust järgida liikmesriikide õiguskorras tunnustatud põhiõiguste kaitse taset, kui see on kõrgem kui liidu õiguses tunnustatud tase.

TÖÖDOKUMENT